

درآمدی بر مستندنگاری خانه‌های تاریخی و جایگاه آن در فرایند حفظ میراث معماری

حامد محمدپور^۱، الهام اندرودی^{۲*}

۱- دانشجوی کارشناسی ارشد مطالعات معماری ایران، پردیس هنرهای زیبا، دانشگاه تهران، تهران (Hamed.Mohammadpor@ut.ac.ir)

۲- استادیار دانشکده معماری، پردیس هنرهای زیبا، دانشگاه تهران، تهران، آدرس پست الکترونیکی (Andaroodi@ut.ac.ir)

چکیده

شمار بسیاری از خانه‌های تاریخی، به ویژه از روزگار قاجار و پهلوی، در سرزمین ایران به یادگار مانده است. این میراث، نمایانگر پیشینه‌ی ارزشمند تمدن و فرهنگی است که در طی سالیان متمادی پدید آمده‌اند و بخشی از شناسنامه‌ی فرهنگی مردمی است که در آن زیست کرده‌اند. خانه، روایتگر داستان مردمان شهر و نمایانگر نشانه‌های فرهنگی آنان در زمان‌های گوناگون است و همانند دیگر ساختمان‌های شهر، به مثابه یک اندام‌واره زنده، نمایانگر میراث معماری ایران خواهد بود. لیکن، اگر با نگاهی دادمند به خانه‌های تاریخی نظر اندازیم، بیش از آن که ماندگاری و نگهداری آن را دریابیم، در این اندیشه فرو می‌رویم که اینک از این خانه‌های تاریخی چه برایمان می‌ماند. چراکه این میراث ارزنده با آسیب‌ها و زیان‌های فراوانی روبرو هستند. پاسداشت و نگهداری این میراث، نیازمند مستندنگاری داده‌هاست. اهمیت مستندنگاری و ثبت داده‌های دانش‌بنیان خانه‌های تاریخی آن هنگام آشکار می‌شود که توانایی پیش‌گیری از آسیب‌های آینده، نگهداری از تخریب‌های احتمالی و ماندگاری در برابر فرسایش را به همراه دارد. همچنین، راه‌گشایی برای بازآفرینی خانه‌های تاریخی و بافت پیرامونی آن خواهد بود.

هدف از این پژوهش، شناساندن جایگاه مستندنگاری و چگونگی کاربرد آن در فرایند حفظ میراث معماری در خانه‌های تاریخی است. شمار خانه‌ها و گستردگی آنان در گستره‌ی سرزمین ایران و نیز داده‌های بسیاری که هر یک از خانه‌ها به تنهایی در بر گرفته‌اند، نیازمند سیستمی پیچیده برای نگهداری است. این پژوهش به بررسی اهمیت بهره‌گیری از پایگاه دانش‌بنیان با استفاده از سیستم‌های استاندارد مدیریت دانش می‌پردازد. نتیجه‌های این پژوهش نشان می‌دهد که پایگاه دانش توانایی انباشت، ذخیره‌سازی و دسترسی آسان به داده‌هایی پیچیده را فراهم می‌نماید. با درک جایگاه و اهمیت مستندنگاری و کاربرد سیستم‌های به‌روز مدیریت و نشر دانش، بخشی از تاریخ میراث معماری ما حفظ خواهد شد و ارزش فرهنگی آن نیز برای آیندگان بر جای خواهد ماند.

اطلاعات مقاله

زمینه تخصصی مقاله:

نگهداری، پایش و باز زنده‌سازی میراث طبیعی و فرهنگی

دریافت:

پذیرش:

واژگان کلیدی:

خانه‌های تاریخی، میراث

معماری، مستندنگاری

معماری، دانش دیجیتال

معماری، پایگاه دانش،

مدیریت دانش.

پایگاه نمایه‌کننده:

